

A fejlesztés várt eredményei és a továbbhaladás feltételei a 9–10. évfolyamos ciklus végén

Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló kiválasztása.

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek önálló alkalmazása az alkotótevékenység és a vizuális jelenségek elemzése, értelmezése során.

Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében.

Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének szándéknak megfelelő pontos értelmezése, és egyszerű mozgóképi közlések elkészítése.

Alapvetően közlő funkcióban lévő képi, vagy képi és szöveges megjelenések árnyalt értelmezése.

Médiatudatos gondolkodás a tömegkommunikációs eszközök és formák rendszerező feldolgozása.

A tervezett, alakított környezet forma és funkció összefüggéseinek felismerése, ennek figyelembe vételével egyszerű tervezés és makettezés.

Tanult technikák célnak megfelelő, tudatos alkalmazása alkotótevékenységekben.

Társművészeti kapcsolatok árnyalt értelmezése.

Kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerező ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.

Az építészet alapvető elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak felismerése.

Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése összehasonlítása, műelemző módszerek alkalmazásával.

Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása.

A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

A fejlesztés várt eredményei és a továbbhaladás feltételei a 11. évfolyam végén

Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló kiválasztása.

A vizuális közlés, kifejezés eszközeinek önálló, célnak megfelelő használata az alkotó- és befogadótevékenység során.

Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében.

Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének szándéknak megfelelő pontos értelmezése, egyszerű mozgóképi közlések elkészítése.

A médiatudatos gondolkodás magasabb szintjének elérése tömegkommunikációs eszközök és formák összetettebb, rendszerező ismerete alapján.

Tanult technikák célnak megfelelő, tudatos és önálló alkalmazása az alkotótevékenységekben.

A tervezett, alakított környezet komplex értelmezése, reflektálva a társadalmi, környezeti problémákra is.

Társművészeti kapcsolatok árnyalt értelmezése.

Legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerező ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.

Az építészet legfontosabb elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak rendszerező ismerete.

Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése, összehasonlítása során a műelemző módszerek összetett, komplex alkalmazása az ítéletalkotás érdekében.

Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása.

A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása.
Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról

A fejlesztés várt eredményei és a továbbhaladás feltételei a 12. évfolyam végén

A 2020-tól bevezetésre kerülő helyi tanterv szabályozása szerint a vizuális kultúra tantárgy tanítása 12. évfolyamon emelt szintű képzésben valósul meg. Remélhetőleg, az ezt a tantárgyat választó diákjaink érettségi tárgynak is választják majd a vizuális kultúrát, ezért a továbbhaladás feltételeit a középszintű vizuális kultúra érettségi vizsga általános követelményeiben határozzuk meg.

A vizuális kultúra érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e

- a vizuális jelenségek megfigyelésére, széleskörű elemző vizsgálatára, és esztétikai, kommunikációs szempontok szerinti megítélésére;
- a vizuális nyelv elemeinek megfelelő használatára és segítségével vizuális alkotások elemzésére;
- a vizuálisan érzékelhető tárgyak és jelenségek megjelenítésére és egyéni elképzelések, érzések kifejezésére különböző eszközökkel;
- a különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák sajátos és közös vonásainak bemutatására, sokrétű értelmezése, kritikus megítélésére;
- a képzetekben gazdag vizuális képi látásmód alkalmazására és ennek árnyalt vizuális kifejezésére;
- értelmezhető vizuális közlések létrehozására a közlés céljának megfelelő formában és alkalmas technikával;
- időben és térben eltérő korok és kultúrák művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatására, értelmezésére és az ismeretelemek segítségével elemzésre;
- megfelelő szintű pszichomotorikus és technikai készségek használatára;
- leíró, értelmező, elemző munkája során a megfelelő közlésformák kiválasztására;
- önálló döntéseken alapuló alkotó gondolkodásra és alkotói magatartás bemutatására, problémahelyzetben kreatív megoldások bemutatására.

Értékelés

Az ellenőrzés során a pedagógusoknak az általa irányított bármely tanulási folyamatról információkat (leginkább adatokat, ezek mellett benyomásokat, hangulatokat stb.) kell gyűjtenie, elemeznie, feldolgoznia, s ezt követően döntenie arról, hogy ezeket értéketként kezeli-e vagy sem (eljuttassa-e az értékelt tanulókhoz vagy sem). Kommunikációs szempontból az ellenőrzés címzettje a pedagógus, alanya a tanuló, tárgya pedig a tanuló teljesítményének, magatartásának, érzelmi életének egy-egy megnyilvánulása. Ezzel szemben az értékelés címzettje maga a tanuló, akinek az ellenőrzés eredményét, az értéket tudomásul kell vennie, fel kell dolgoznia, be kell építenie az énképébe. Az értékelés funkciója a megerősítés és a minősítés. A minősítés a tanuló teljesítményének visszacsatolása a tanuló számára: megerősítés abban, hogy a tanulási folyamatban éppen hol tart.

A pedagógus az értékelő, minősítő tevékenysége során értékeket vagy nem-értékeket (értékleteket) állapít meg a tanulók tudásáról, szorgalmáról, magatartásáról.

Tudáson a tanulók aktuális feladatmegoldó képességét és az ehhez szükséges ismeretek birtoklását értjük. A tanulók tudásának értékelését két oldalról közelíthetjük meg.

Ha a tanulók személyisége felől közelítünk, akkor az értékelés feladata az lesz, hogy motiválja, serkentsse, biztassa, segítse, jutalmazza, elmarasztalja, esetleg büntesse a tanulót a folyamatos tanulás érdekében. Ebben az esetben értékelni kell minden tanulói teljesítményt, a részteljesítményeket és a "nem teljesítményeket" is.

Ha a képességfejlesztés felől közelítünk, akkor értékelnünk kell minden lezárt (elvégzett, tanult) tevékenység teljesítményszintjét. Ebben az esetben az értékeléskor csupán a valóságos teljesítményeket vesszük figyelembe.

Szorgalom címén a tanulók munkához való viszonyát értjük és értékeljük.

A magatartás minősítésekor a tanulóknak az emberekhez (iskolatársakhoz, pedagógusokhoz, szülőkhöz, más felnőttekhez stb.) és tárgyakhoz (iskolaépülethez, taneszközökhöz, berendezésekhez stb.) való viszonyát értjük.

Az érték közvetítő és képességfejlesztő program bármely tantárgyának adaptálása során az alábbi normákra kitüntetetten kell ügyelniük a pedagógusoknak:

1. Valamilyen módon a tanuló minden megnyilatkozására (teljesítményére, magatartására, szorgalmára) reagálni kell.
2. Sokkal több jutalmazást mint büntetést kell alkalmazni.
3. A büntetést célszerű biztatással összekapcsolni.
4. A büntetés nem lehet megbélyegző.
5. A tanuló pozitív kötődése a feltétele annak, hogy a tanuló elfogadja az értékelést.
6. A gondoskodó büntetés hatásosabb mint a semleges.
7. A negatív értékelés hatását növeli, ha az pozitívat követ. Vagyis a büntetés hatásosabb, ha a tanuló előtte dicséretet kapott.
8. A minimális kényszer és a vele összekapcsolt indoklás együttesen a legnagyobb értékű változást eredményezheti.
9. A büntetés csak akkor ösztönző, ha gyenge a tanulóban a kudarcélmény. Erős kudarcélménynek nincs ösztönző hatása, viszont sok negatív következménye lehet.
10. A finom hatások megőrzik a tanuló érzékenységét, az erős, durva hatások lerontják.
11. A pedagógus értékelő megnyilatkozásaiban a szubjektív hangvétel eredményesebb, mint a tárgyilagosságra törekvő.
12. Egy-egy ráhatásnak nem azonnali a következménye, csak belső érési folyamatot indítottunk el, és csak hosszabb érési idő után jelenik meg a kívánt magatartási forma.

Az érték közvetítő és képességfejlesztő program valamennyi tantárgya keretében használjuk az alapvetően fontos formáját, az osztályzást, az érdemjegyekkel, osztályzatokkal való értékelést, mint ahogy használjuk mindkét közismert és elfogadott fajtáját a formatív és a szummatív értékelést is. A formatív (formáló-segítő) értékelés a tanulási folyamatba beiktatva pontos eligazítást nyújt a tanuló számára tekintetben, hogy hol tart a tanulásban. A szummatív (lezáró-összegző) értékelés a nagyobb tanulási egységek (témák) tanulásának lezárásakor minősíti a tanulót. Az értékelés mindkét fajtáját a pedagógus - belátása szerint - kifejezheti érdemjegyekkel, avagy szöveges formában.

A tanulók teljesítményének osztályozása akkor igazságos és objektív, ha a tanulókkal is megismertetett követelményrendszer alapján történik. Ez a gyakorlatban a következő feltételek mellett valósulhat meg:

1. Ha a pedagógus rendelkezésére áll egy részletes, pontosan kidolgozott követelményrendszer, amely alapfeltétele az objektív értékelésnek;
2. Ha ezt a követelményrendszert nemcsak a pedagógus, hanem a tanulók és a szülők is ismerik;

3. Ha a szülők pontosan tájékoztatva vannak gyermekük érdemjegyeiről;
4. Ha a pedagógus a szummatív és az érdemjegyekkel kifejezett formatív értékelés során az osztályzatokat azonos eljárással állapítja meg minden tanuló esetében.